

## Практыка аховы пэрсанальных дадзеных і абароны асабістых правоў у Польшчы

■ ТОМАШ ЦЫРОЛЬ

**Томаш Цыроль** (нар. у 1983 г.) — навучаецца на праўным факультэце Ягелёнскага ўні-  
вэрсытэту (Кракаў, Польшча). Робіць у раённым судзе Кракава. Юрыдычныя інтарэсы  
 датычаць галінаў цывільнага права, карпаратыўнага права ды міжнародных стасункаў.

*Тэкст перакладзены і друкуецца з ласкавай згоды аўтара*

У апошнія гады два новыя аспекты права ўвайшлі ў звычайны ўжытак у Польшчы. Першым зь іх ёсьць ахова пэрсанальных дадзеных, а другім — абарона асабістых правоў. Пытаньні аховы асабістых дадзеных грунтуюцца на Законе аб ахове асабістых дадзеных (*Ustawa o ochronie danych osobowych*), які пачаў дзейнічаць у жніўні 1997 року.

З набыцьцём моцы закон стварыў цалкам новую галіну права. Багата абыватэляў неналежным чынам інтэр- прэталі зьмест гэтага права. Некаторыя нават не жадалі падаваць свае імёны ў офісах. Іншыя хацелі перасьледу лекараў, калі яны называлі іхныя імёны ў шпіталі, ці лістановаў, калі тыя трымалі лісты ў спосаб, калі можна было ўбачыць адрэсы надаўцы і атрымальніка.

Другое пытаньне права, пра якое вядзецца ў артыкуле, ёсьць абарона асабістых правоў. Яна рэгулюецца Цывіль- ным Кодэксам, які дзейнічае з 1964 году. Нягледзячы на тое, што абарона асабістых правоў рэгулюецца больш за 40 рокаў, толькі палітычныя і сацыяльныя зьмены, якія адбыліся ў Польшчы пасля 1989 року, зрабілі гэтую сфэру правадачыненьняў звычайнай і добра вядомай.

Абодва праўныя аспекты ёсьць надта істотнымі, зважаючы на той факт, што яны рэгулююць права ўплыву на нашу тоеснасьць і прадукцыю ад уварваньня ў нашае жыцьцё.

Найперш, неабходна даць кароткую інфармацыю пра дакумэнты, што рэгулююць гэтыя пытаньні: т.б. пра Закон аб ахове асабістых дадзеных (далей Закон) і артыкул 23 Цывільнага Кодэксу.

Закон гарантуе кожнаму права на абарону ўсёй інфармацыі пра ўласную пэрсону. Усе чальцы ўраду, мясцовых уладаў, публічныя асобы, прыватныя кампаніі і індывідуальныя фізічныя асобы павінны кіравацца нормамі Закону. Кантроль за ягоным вы- кананьнем ажыццяўляецца Генэральным інспэктарам аховы асабістых дадзеных — GIODO (*Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*).

Асоба, правы якое закранаюцца, мае давесьці, што ейныя дадзеныя няпоўныя, несучасныя, неспраўдныя ці сабраныя недазволена чынам. У такім выпадку Генэральны інспэктар мае права абараніць дадзеныя празь іх зьмяненне ці нават зьнішчэньне.

Артыкул 49 Закону кажа пра тое, што асоба, якая перакшталцоўвае дадзеныя без дазволу на тое, нясе адказ- насць у выглядзе штрафу ці нават турэмнага зьняволеньня.

У адпаведнасьці з артыкулам 23 Цывільнага Кодэксу такія асабістыя правы як здароўе, свабода, імя, выява, канфідэнцыянасьць карэспандэнцыі, недатыкальнасьць жытла і шмат якія іншыя ёсьць абароненымі цывільным правам — незалежна ад таго, ці прадугледжана гэта іншымі праўнымі актамі. Падобнае кароткае апісаньне стварае неабходнасьць апісаньня і тлумачэньня згаданых праўных нормаў.

Абодва выпадкі месцяцца ў сабе шмат падабенства. Вынікам парушэньня асабістага права ёсьць цывільная скарга. Парушэньне Закону аб ахове асабістых дадзеных можа выклікаць крымінальную адказнасьць, а таксама можа разглядацца паводле тых самых нормаў, што і парушэньне асабістых правоў.

У гэтым артыкуле я хачу зьвярнуцца да некалькіх справаў, якія разглядаліся Вярхоўным Судом (*Sąd Najwyższy*), Вярхоўным Адміністрацыйным Судом (*Naczelny Sąd Administracyjny*) і Апэляцыйнымі Судамаі (*Sąd Apelacyjny*) у Польшчы, а таксама да іхных вэрдыктаў, якія, на маю думку, выяўляюць колькі цікавых акалічнасьцяў гэтых праў- ных нормаў.

Праўнік Тамаш Г. назваў сваю кампанію “Тамаш Г. — праўны офіс”. Дагэтуль ягонае імя некалькі разоў выкарыс- тоўвалася на публіцы, пра што ён пайнфармаваў Генэральнага інспэктара аховы асабістых дадзеных, а пасля і Вярхоўны Адміністрацыйны Суд. Суд у сваім выраку ад лістапада 2002 сыцьвердзіў, што *Тамаш Г.* як назой кампаніі і *Тамаш Г.* як імя прыватнай асобы маюць рознае значэньне і, адпаведна, патрабуюць рознай абароны.

У другой справе гэты ж самы суд вырашыў, што згода на перадачу асабістых дадзеных мае быць выразнай і ўсе ейныя аспекты мусяць быць зразумелымі для ўласніка дадзеных. Не існуе магчымасьці надаць ёй юрыдычную моц праз тлумачэньні пасля перадачы дадзеных. Згода мае быць атрыманай да перадачы дадзеных.

Рашэньне наконт таго, ці надаваць асабістым дадзеным статус даступных, *прымае* Генэральны інспэктар, а ня іх трымальнік (ня блытаць з уладальнікам). Генэральны інспэктар мае права прымусіць трымальніка базы асабістых дадзеных зьнішчыць яе, калі яна не выкарыстоўваецца ў адпаведнасьці з правам.

Колькі гадоў таму аўтобусны кантралёр запатрабаваў ад уладальніка студэнцкага білету лэгітымацыю, каб спраўдзіць, ці ёсьць той насамрэч студэнтам. Студэнт адмовіўся паказаць лэгітымацыю, патлумачыўшы гэта тым, што кантралёр можа атрымаць зашмат інфармацыі пра яго. Справа прайшла праз усе ўзроўні судаводства, і ўрэш- це Вярхоўны Адміністрацыйны Суд вырашыў, што білетныя кантралёры маюць права спраўджаць дакумэнты, якія сьведчаць пра асобу. Гэтакасама банкі маюць права спраўджаць асобы сваіх кліентаў і рабіць копіі адпаведных дакумэнтаў.

## Practice of the personal data and personal rights protection in Poland

■ TOMASZ CYROL

**Tomasz Cyrol** (born in 1983) student at Law Department of Jagiellonian University, Kraków, Poland. Runs own classes of civil law. Works in a District Court in Kraków. Legal interests embrace civil law, company law and international affairs.

In the recent years two new aspects of law appeared in common use in Poland. The first one is the protection of personal data and the second is the protection of personal rights. The protection of personal data is based on Personal Data Protection Act (*Ustawa o ochronie danych osobowych*) published in August 1997. The Act, as it entered into force, created a completely new sphere of law. Many people perverted the course of law. Some even did not want to give their names in the offices, others wanted to sue the doctors when they called their names in hospital or postmen when they held the letters in such a way that it was possible to see the names of a sender and an addressee.

The second rule of law which is described in the article is the protection of personal rights which is regulated by The Civil Code (*Kodeks Cywilny*) which is in use since 1964. Although the protection of personal rights came into force more than 40 years ago the political and social changes which turned up in Poland after 1989 made this part of law common and well known.

Both aspects of law are very important due to the fact that they regulate the right of influence on our identity and prevent others from breaking into our lives.

First of all, it is necessary to give brief information about both the Act and article 23 of The Civil Code.

The Personal Data Protection Act gives everybody the right to have all the information about his person protected. All public figures, members of government, local authorities, private companies and individuals are obligated to proceed in accordance with the Act. All the control over those matters is exercised by the General Inspector of Personal Data Protection — GODO (*Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*).

If a person whom the data concerns proves that the data is incomplete, is not current, unreal or collected in the way which is not allowed by law, the GODO is allowed to protect the data by changing or even deleting it.

Article 49 of Personal Data Protection Act says that the person who transforms the data without consent is liable to a fine and even to imprisonment.

Article 23 of The Civil Code says that such personal rights as health, freedom, name, image, secrecy of correspondence, immunity of residence and many others are under protection of civil law independently of the protection given by other acts of law. Such a short description created a serious need for interpretation and description of this law.

Both acts have some common features and similarities. The breach of personal right is claimed in a civil complaint. The breach of Personal Data Protection Act may cause criminal liability but also may be claimed by the same rules as personal rights.

In this article I would like to discuss several cases which were conducted by the Supreme Court -SN (*Sąd Najwyższy*), the Supreme Administrative Court — NSA (*Naczelny Sąd Administracyjny*) and Appellate Courts — SA (*Sąd Apelacyjny*) in Poland and their verdicts which in my opinion are exposing some interesting aspects of those rules.

A lawyer Thomas G. called his company "Thomas G. — lawyer's office". His name was used a few times in public. He informed GODO and then NSA about it. The NSA in a verdict from November 2002 decided that Thomas G. as a name of a private person and Thomas G. as a name of the company have different meanings and deserve different protection.

In another case the same court in April 2003 decided that consent for personal data transfer has to be explicit and all the aspect need to be clear for data's holder. There is no possibility to validate it by giving any explanations which had to be given before transfer after it.

The decision to make personal data accessible belongs to GODO, not to the holder (nor the owner) of them. The GODO is allowed to order the holder of personal data database to cancel it if the database is being used not accordingly to the law.

Few years ago a bus controller asked the holder of a student's ticket for an ID to check if the traveler is a student indeed. The student refused to show his ID. He explained that the controller would be able to get much information about him. The case went over all degrees of jurisdiction and finally the NSA decided that the ticket controllers are allowed to check the IDs. Banks are also allowed to check IDs of their clients and make copies of them.

In spring 2003 just before the referendum on the accession of Poland to EU the Prime Minister's Chancellery decided to send everyone an SMS which summoned to take part in the referendum. The NSA ruling however stated that the Prime Minister's Chancellery did not use its phone numbers database in a proper way.

A company which bought the personal data database from another company should inform the people which are on the list about this fact and give them time to think over if they agree on having their data transferred.

A serious problem exists in the matter of debt transfers. The companies are allowed to sell the debts to professional vindication companies. Those companies need personal data, at least such as name and address of the debtor. There is a problem with transferring those data. As I have mentioned above such transfer needs the consent of the debtor. To make such transfer possible there should be the consent in a ground contract for dealing the personal data. To make it clear I will provide an example. A person "A" signs a contract with a telecom company. Among more important matters there is a clause in which he allows to transfer his data to the third party. If "A" doesn't pay the bills the telecom company is allowed to sell his debt and the "A" can't sue the telecom company for sharing his personal data with other people.

The protection of personal rights is much more complicated. As an example one could provide part of article 23 of The Civil Code which protects image. More information may be found in other acts. So we can find out that dissemination of a

Увесну 2003 року акурат перад рэфэрэндумам накіонт далучэння Польшчы да Эўрапейскага З'вязу канцылярыя прэм'ер-міністра вырашыла разаслаць кожнаму СМС з заклікам уззяць у ім удзел. Рашэнне Вярхоўнага Адміністрацыйнага Суда, аднак, выразна сьведчыла пра тое, што такім чынам канцылярыя прэм'ера не выкарыстоўвае базу дадзеных тэлефонных нумароў у належны спосаб.

Кампанія, якая набыла базу персанальных дадзеных у іншае кампанію, мусіць пайнфармаваць людзей на гэты конт і даць ім час падумаць, ці згодныя яны на перадачу сваіх дадзеных.

Сур'ёзная праблема існуе датычна пытання пераводу доўгу. Кампанію маюць права прадаваць доўгі прафэсійным віндыкацыйным кампаніям. Гэтыя кампаніі, у сваю чаргу, патрабуюць асабістых дадзеных, прынамсі імя і адрэсу даўжбіта. Такім чынам, паўстае праблема з перадачай неабходных дадзеных. Як раней ужо згадвалася, такая перадача вымагае згоды даўжбіта. Каб зрабіць гэтую перадачу магчымай, неабходна ўрэгуляванне згоды на дзеянні з асабістымі дадзенымі ў падставовым кантракце. Напрыклад, асоба "А" падпісвае кантракт з тэлефоннай кампаніяй. Сярод іншых істотных пунктаў кантракту змяшчаецца кляўзула, у якой "А" дазваляе прадаваць свае дадзеныя трэцяй асобе. Калі "А" не аплочвае рахункі, тэлефонная кампанія мае права прадаць ягоны доўг, а "А" ня можа скласці позыў супраць кампаніі з прычыны перадачы ягоных асабістых дадзеных іншым асобам.

Абарона асабістых правоў ёсць больш складанай. Як прыклад можна ўгадаць частку артыкулу 23 Цывільнага Кодэксу, які ахоўвае выявы. Больш дэтальна гэтае пытанне рэгулююць іншыя праўныя акты. Такім чынам, мы вызначаем, што распаўсюд малюнкаў з выявамі вымагае згоды асобы, якая змешчана на гэтым малюнку. У гэтым дазволе няма патрэбы, калі асоба ёсць добра вядомай, а здымак зроблены падчас афіцыйных мерапрыемстваў, альбо асоба з'яўляецца толькі часткай ландшафту ці публічных імпрэзаў. З аднаго боку, шмат акалічнасцяў можна патлумачыць, але з іншага — мы ня ведаем, што рабіць, калі справа не апісаная ў праўных актах.

Існуе шмат выракаў, датычна абароны асабістых правоў, што даюць практычныя тлумачэнні пэўных аспектаў права.

Два гады таму частка радзіны Габсбургаў, што жыве ў Польшчы, падала ў суд на бровар "Жывец" (найбуйнейшы бровар у краіне) за выкарыстанне фамільнага гербу ў якасці часткі гандлёвае маркі. Вярхоўны Суд вырашыў, што герб вымагае падобнай абароны асабістых правоў, што і імя. У выніку бровар мусіў змяніць сваю гандлёвую марку.

Часам няправільнае разуменне права выклікае доўгія судовыя працэсы. Уладальнікі затопленае кватэры патрабавалі грошаў за рамонт і за недатыкальнасць жылля. Апеляцыйны суд у Гданьску растлумачыў, што недатыкальнасць жылля ёсць станам намераў, але не жыллом у ягоным фізічным разуменні.

У 1995 року адзін з банкаў даслаў свайму кліенту паведамленне, у якім змяшчалася інфармацыя пра ягоныя пазыкі. Асабліва сцэнарыі быў той факт, што паведамленне было дастаўленае ў выглядзе паштоўкі і ня мела нават капэрты. На думку апеляцыйнага суда ў Лодзі, у гэтым выпадку была парушаная канфідэнцыйнасць ліставання. Таму суд задаволіў патрабаванні пазыўніка.

Асабістыя правы тычацца таксама кампаніяў. Яскравым прыкладам, ёсць справа 1991 року: пазоў фірмы Polagra супраць Polabra, якая мела ня толькі падобны назоў, але і падобную гандлёвую марку. Лодзьскі апеляцыйны суд вырашыў, што Polabra ня мае права карыстацца гэтым імем.

Нельга не ўгадаць пытанне аховы здароўя. Відавочна, што здароўе ёсць адным з асабістых правоў. Вось чаму ў 1983 годзе Вярхоўны Суд пастанавіў, што, апрача спецыяльных акалічнасцяў, дактары ня маюць права вырашаць накіонт лекавання пацыента без ягонае згоды.

Некалькі згаданых вэрдыктаў паказваюць шэраг адметных дэталей аховы персанальных дадзеных і абароны асабістых правоў. Суды краіны выносяць штотраза новыя выракі ў справах па гэтых пытаннях. Адзін закон і адзін артыкул Цывільнага Кодэксу могуць стварыць сур'ёзную патрэбу ў інтэрпрэтацыі. Вось чаму яна ёсць адной з галоўных мэтай згаданых выракаў. Такім чынам, роля гэтых дзевюх нормаў у польскім праве больш чым істотная.

*Пераклаў з ангельскай Кірыл Касьян*

picture with the image needs the consent of a person which is presented on this picture. There is no need of this consent if the person received payment, is well known and the picture has been taken during some official events or the image of the person is only a part of the picture for example of landscapes or public events. The matter is really complicated. On the one hand many aspects are explained but on the other we do not know what to do if the case is not described in legal acts.

There are many verdicts concerning the protection of personal right and giving practical explanations of those aspects.

Two years ago a part of Habsburg family which lives in Poland sued the Żywiec Brewery (the largest brewery in Poland) for using the coat of arms of the family as a part of brewery trade mark. The Supreme Court decided that the coat of arms deserves, just as a name, to be protected as a personal right. The brewery had to change their trade mark.

Sometimes a wrongly understood law may cause long trails. A flat was flooded. The owners demanded money for renovation and for immunity of residence. The Appellate Court in Gdańsk explained that the immunity of residence protects the state of mind, not the flat in the physical way.

In 1995 one of the banks sent to its client a letter which contained information about his borrowings. The problem is that the letter had a form of a postcard and haven't had any envelope. The Appellate Court in Łódź decided that this activity breaches the secrecy of correspondence and accepted the demands of the plaintiff.

The personal right may also be used by companies. For example, the Polagra Company sued Polabra which had similar name and trade mark. The Appellate Court in Łódź decided in 1991 that Polabra is not allowed to use its name.

One cannot but mention the aspect of healthcare. Obviously, health is one of personal rights. That is why the Supreme Court in 1983 ruled that except in special circumstances doctors have no right to decide about the treatment without the consent of the patient.

Those few verdicts are showing some interesting details of protection of personal rights and personal data. The courts in Poland are giving out new sentences concerning those matters all the time. One act and one article of Civil Code could create a serious need for interpretation. Therefore, this is one of the main objectives of those verdicts. So, the role, those two short regulations play in Polish law is more than important.

KAMUNIKATOR